

Populi eius qui in te est, misereberis

(kázání na podzimní kvatémbr, Q7)

Prorok praví: „Pane smiluj se nad lidem, který je v tobě.“ [A] náš pán odpovídá: „Vše, co je nakažené, uzdravím a zamiluji si to.“

[Ještě pro kázání] vybírám výrok, [který učinil], když farizeus žádal Krista, aby s ním pojedl, a náš Pán [při tom] řekl ženě: *Vade in pace*, jdi v pokoji.

Je dobré a chvályhodné, chodit v pokoji – v pokoji odcházet i přicházet, ale je to nedokonalé. Pokojem musíme probíhat, v pokoji se nemáme zařizovat. Bůh chce říci, že máme být zakotveni a usazeni v pokoji a v pokoji i skončit. Náš Pán řekl: Jen ve mně máte pokoj. Opravdu – nakolik v Bohu, natolik v pokoji. Má-li kdo co v Bohu, má pokoj; má-li co mim Boha, má nepokoj. Svátý Jan praví: Vše, co je zrozeno z Boha, přemáhá svět. Co se zrodí z Boha, vyhledává pokoj a probíhá v pokoji. Proto řekl [Kristus]: *vade in pace*, jdi v pokoji. Člověk, který je pohybu [na své životní cestě], a to v neustálém pohybu a je v pokoji, to je nebeský člověk. Nebe stále obíhá a tím obíhání hledá pokoj.

A hleďte: Farizej prosil, aby s ním náš Pán pojedl. Pokrm, který jím, se sjednocuje s mým tělem, [podobně] jako mé tělo s mou duší. Mé tělo a má duše jsou spojeny bytostně, nejen v účinku, jako když se má duše propojuje s okem při nějaké činnosti, to jest, že vidí. Právě tak má pokrm, který jím, jednu podstatu s mou přirozeností, nespojuje se [s ní jen] v účinku; a to naznačuje veliké sjednocení, jež budeme mít s Bohem, v jediném bytí, nikoli [jen] v jednotlivém účinku. Proto prosil farizeus našeho Pána, aby s ním pojedl.

[Slovo] farizeus znamená tolik co “oddělený”, [takový] jenž nesleduje žádný cíl. Co přísluší duši, má být zcela odpoutané. Čím ušlechtilější jsou [její] schopnosti, tím více je oprošťuje. Některé schopnosti [duše] stojí tak vysoko nad tělesností a [jsou] tak zvláštní, že se úplně oddělují a odpadají. Jeden učitel říká hezký výrok, že když se někoho nějaká tělesná věc dotýká, nepronikne do ní.

To druhé, že má být člověk uvolněný, odpoutaný a zaměřený do nitra. Proto se také soudí, že neučený člověk, který má lásku a touhu, může nabýt [také] umění a učit.

Třetí význam je, že člověk nemá žádný cíl a není ničím omezen, na ničem nelpí, a tak je ukotven v Bohu [svými] úplně odpoutatými silami. Proto pravil prorok: „Pane, smiluj se nad národem, jenž je v tobě.“

Jeden mistr praví, že tím největším činem jaký Bůh učinil vůči tvorům, je milosrdenství. To nejtajnější a nejskrytější – i z toho co vykonal vůči andělům, je obětováno milosrdenství, dílu milosrdenství, jak je samo o sobě a v Bohu. Cokoli

Bůh činí má svůj počátek v milosrdenství; ne když člověku odpouští hříchy nebo jako se smilovává jeden člověk nad jiným, ale on tím chce vyjádřit, že tím největším dílem, jaké Bůh činí, je milosrdenství. Jeden mistr říká, že dílo milosrdenství je Bohu tak vlastní, že [i když] jsou pravda, bohatství a dobrota jména označující Boha, tato ho označují v různé míře. [Ale] nejvyšším božím dílem je milosrdenství, a to znamená, že Bůh duši přenesse do toho nejvyššího a nejčistšího, co může přijmout; jako šířka mořská, jako propast moře – tak působí boží milosrdenství. Protopravil prorok: „Pane, smiluj se nad národem, jenž je v tobě.“

Nad jakým národem v Bohu? Svatý Jan praví: „Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh v něm.“ I když svatý Jan říká, že láska sjednocuje, láska nikdy nepřenáší do Boha, spíše připoutává. Láska nesjednocuje, vůbec ne; co [už] je sjednoceno, to drží pohromadě a poutá k sobě. Láska sjednocuje podle účinku, ne v podstatě. Nejlepší učitelé říkají, že intelekt zcela odkrývá [Boha] a pojímá Boha čistě, jako čiré bytí – sama v sobě. Poznání proniká pravdou a dobrotou, dospívá až k pravému bytí, a pojímá Boha tak, jak je [to je] beze jména. A říkám: ani poznání ani láska nesjednocují. Láska pojímá Boha samého, [v tom] jak je dobrý, a kdyby Bůh ztratil pojmenování „dobrý“, láska by se nemohla dále. Láska pojímá Boha v kůži, v oděvu. To rozum nečiní – intelekt pojímá Boha, jak se mu dá poznat; nevyzná se však v moři jeho bezednosti. A říkám, že nad ímto obojím, nad poznáním i láskou, stojí milosrdenství. Když Bůh působí milosrdenství, [je to] to nejvyšší a nejčistší, co může způsobit.¹

Jeden mistr říká cs hezkého: že totiž není v duši nic tak tajného, skrytého a vysoko vyvýšeného, [nežli místo] odkud pramení intelekt a vůle. Svatý Augustin říká, že [podobně] jako je nevýslovný a nevyjádřitelný prapůvod Syna z Otce za rozbřesku [bytí světa], není [rovněž] nic tak tajného, skrytého a vysoko vyvýšeného nad prapůvod rozumnosti a vůle. Jeden mistr, který hovořil o duši úplně nejlépe, říká že žádné lidské umění nevystihne, co je duše ve své podstatě. [Poznat], co je duše, vyžaduje nadpřirozeného umění. Když jsou síly a mohutnosti duše uváděny v činnost, nevědí o tom; my o tom trochu víme, ale jen málo. Ale nikdo neví, co je duše ve své podstatě. Cokoli o tom člověk může vědět, musí být [z] nadpřirozené[ho zdroje], musí to být z milosti. Tak působí boží milosrdenství. Amen.

---

1 Nechceme se zaplétat do Jansenistických polemik, ale z kontextu je zřejmé, že pro mystickou praxi Echartovu jsou zrovna tak láska jako poznání „způsobené“ Bohem – pozn. překl.